

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8816/2563

นาย ธ.โจทก์ นาย ว.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 213, ป.อ. มาตรา 357, ป.วิ.อ. มาตรา 227, ป.พ.พ. มาตรา 1336, ป.พ.พ. มาตรา 1332, ป.วิ.อ. มาตรา 252

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยรับซื้อทองคำของโจทก์โดยไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์ แม้จะไม่ใช่ความผิดฐานรับของโจร แต่เมื่อทองคำที่จำเลยรับซื้อไว้เป็นของโจทก์ จำเลยจึงไม่ได้อำนาจกรรมสิทธิ์เพราะผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน โจทก์ติดตามเอาคืนได้ และแม้ห้างขายทองของจำเลยจะอยู่ในชุมชนการค้า แต่จำเลยมิได้ซื้อทองคำจากร้านค้า เพราะซื้อจาก ว. ที่นำมาขาย ถือไม่ได้ว่าซื้อทองคำในท้องตลาด จำเลยต้องคืนทองคำแก่โจทก์ วัตถุแห่งหนี้ที่จำเลยต้องชำระแก่โจทก์ได้แก่ทองคำที่จำเลยรับซื้อไว้ เมื่อไม่ปรากฏว่า การปฏิบัติการชำระหนี้ด้วยการคืนทองคำเป็นการพ้นวิสัยตั้งแต่เมื่อใด จึงกำหนดให้ใช้ราคาตามราคาขายโดยเฉลี่ยของสมาคมค้าทองคำในวันฟ้อง พร้อมดอกเบี้ยในขณะที่ยังไม่ชำระหนี้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 213 อันได้แก่วันฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 กับให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยังไม่ได้คืน 8,068,325.96 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 7,293,402 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธและไม่ให้การในคดีส่วนแพ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคหนึ่ง (เดิม) จำคุก 1 ปี กับให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินที่ยังไม่ได้คืน 5,339,180 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 7 พฤศจิกายน 2558 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ทั้งนี้ดอกเบี้ยคิดถึงวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 28 เมษายน 2560) ต้องไม่เกินระยะเวลา 1 ปี 5 เดือน ตามที่โจทก์ขอ ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันชั้นฎีกาฟังได้ว่า เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2558 เวลากลางวัน นายสมชาย จำเลยในคดีหมายเลขคำที่ 4226/2558 ของศาลชั้นต้น เข้าไปในบ้านเลขที่ 232 อันเป็นเคหสถานของโจทก์ แล้วลักทองคำแท่ง หนักแท่งละ 10 บาท 20 แท่ง หนักแท่งละ 20 บาท 4 แท่ง และหนักแท่งละ 5 บาท 2 แท่ง สร้อยคอทองคำฝังเพชรและต่างหูเพชร 1 ชุด แหวนเพชร 1 วง สร้อยคอทองคำสองกษัตริย์ 1 เส้น สร้อยคอทองคำลายกระดุก 2 เส้น และธนบัตรรัฐบาลไทย ฉบับละ 1,000 บาท 100 ฉบับ ที่เก็บไว้ในบ้านดังกล่าวไป จากนั้นนายสมชายร่วมกับนายวัชรินทร์ จำเลยในคดีหมายเลขคำที่ 647/2559 ของศาลชั้นต้น ทำการสกัดทองคำแท่งที่ลักมาและหลอม เป็นทองคำก้อนที่โรงงานหลอมทองของนายวัชรินทร์ที่ตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร วันรุ่งขึ้นนายสมชายกับนายวัชรินทร์นำทองคำที่หลอมแล้วไปขายให้แก่จำเลยที่ห้างขายทองไล่เซ่งเฮงของนางมณี มารดาจำเลย ซึ่งจำเลยเป็นผู้ดูแลกิจการ ในราคา 5,339,180 บาท ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมนายสมชายกับนายวัชรินทร์

ดำเนินคดี ซึ่งศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษนายสมชายข้อหาลักทรัพย์โดยทำอันตรายเป็นภัยแก่กัน
สำหรับคุ้มครองบุคคลหรือทรัพย์หรือโดยผ่านสิ่งเช่นว่านั้นเข้าไปด้วยประการใด ๆ โดยเข้าทาง
ช่องทางซึ่งได้ทำขึ้นโดยไม่ได้อำนาจให้เป็นทางคนเข้า โดยใช้ยานพาหนะเพื่อสะดวกแก่การกระทำ
ผิด หรือการพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ทำให้เสียทรัพย์ และบุกรุก และศาลอุทธรณ์
พิพากษาลงโทษนายวัชรินทร์ข้อหาจับของโจร คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า
จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์หรือไม่ เห็นว่า ในคดีความผิดข้อหาจับของโจร
นั้น โจทก์มีหน้าที่ต้องนำสืบให้เห็นว่า จำเลยซื้อทองคำดังกล่าวไว้โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการ
กระทำความผิด ไม่ใช่เมื่อจำเลยเป็นผู้ครอบครองทองคำดังกล่าวแล้ว จำเลยต้องนำสืบแก้ตัวว่า
ตนไม่รู้ว่าตนได้มาจากการกระทำความผิด ดังนั้น ลำพังพฤติการณ์ที่ได้ความว่า จำเลย
รับซื้อทองคำที่มีการหลอมมาก่อนเป็นจำนวนมากก็ไม่อาจรับฟังได้ถึงขนาดที่ว่าจำเลยซื้อทองคำ
ดังกล่าวโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์ที่ได้จากการกระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์ เนื่องจากจำเลยเป็นผู้
ดูแลห้างขายทองไล่แข่งเฮงของนางมณีซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพค้าของเก่า
ประเภทเพชร ทอง การที่จำเลยรับซื้อทองคำจากนายวัชรินทร์เป็นจำนวนมากดังกล่าวจึงมิใช่เรื่อง
ผิดปกติทางการค้าของจำเลย ประกอบกับการซื้อขายทองคำดังกล่าวกระทำโดยเปิดเผยใน
เวลาทำการของร้าน โดยไม่มีการปิดบังหรือซุกซ่อนแต่อย่างใด ทั้งยังได้ความว่านายวัชรินทร์มี
อาชีพหลอมทองและมีโรงงานหลอมทองเป็นของตนเอง ก่อนเกิดเหตุนายวัชรินทร์นำทองคำไปให้
จำเลยตรวจสอบความบริสุทธิ์ของทองคำที่ร้านของจำเลยเป็นประจำโดยนายวัชรินทร์เบิกความ
ตอบทนายจำเลยถามค้านว่า ขณะนำทองคำไปขายให้แก่จำเลยนั้น พยานอ้างแก่จำเลยว่าเป็น
ทองคำที่พยานสะสมไว้ นอกจากนี้ยังได้ความจากร้อยตำรวจเอกดำรงศักดิ์ พนักงานสอบสวน
เบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า การที่จำเลยรับซื้อทองคำในคดีนี้นั้นเป็นราคาตาม
ท้องตลาดซึ่งเป็นไปตามที่สมาคมค้าทองคำระบุไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการระบุรายละเอียด
การซื้อขายทองคำดังกล่าวไว้ในสมุดบัญชีรายการขายทอดตลาดและค้าของเก่า รวมทั้งมีการ
จัดทำหลักฐานใบรับซื้อทองคำที่แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายวัชรินทร์ไว้
ข้อเท็จจริงจึงเชื่อว่าจำเลยรับซื้อทองคำของโจทก์ไว้โดยไม่รู้ว่าเป็นทรัพย์ที่ได้มาจากการ
กระทำความผิดข้อหาลักทรัพย์ ดังนี้ นอกจากพยานหลักฐานโจทก์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว โจทก์ไม่มี
พยานอื่นใดมาสืบสนับสนุนเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย พยานหลักฐานโจทก์เท่าที่นำสืบมาจึงมี
น้ำหนักน้อย และรูปคดียังมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยกระทำความผิดข้อหาจับของโจรหรือไม่ ให้
ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
227 วรรคสอง ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลย
ฟังขึ้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของจำเลยว่า จำเลยต้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์แก่
โจทก์หรือไม่ และตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยต้องใช้ราคาทรัพย์แก่โจทก์เพียงใด ซึ่งเห็นสมควร
วินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน และเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทองคำที่จำเลยรับซื้อไว้จากนาย
วัชรินทร์เป็นของโจทก์ จำเลยจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในทองคำ เพราะผู้ขายไม่มีกรรมสิทธิ์ในทองคำนั้น
ตามหลักที่ว่าผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของที่แท้จริงย่อมมีสิทธิติดตามเอา
ทองคำดังกล่าวคืนจากผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336
แม้ห้างขายทองไล่แข่งเฮงของจำเลยจะอยู่ในชุมชนการค้า แต่จำเลยรับซื้อทองคำจากนายวัชรินทร์
ที่นำมาขายให้ที่ห้างขายทองของจำเลย โดยมีได้ซื้อจากร้านค้าใดร้านค้านั้นในชุมชนการค้านั้น
การที่จำเลยซื้อไว้โดยสุจริตและไม่เป็นความผิดฐานรับของโจรดังที่วินิจฉัยมา ก็ถือไม่ได้ว่าจำเลย

ซื้อทองคำในท้องตลาดอันจะได้รับความคุ้มครองด้วยการยึดถือไว้ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1332 จำเลยจึงต้องคืนทองคำดังกล่าวแก่โจทก์ แต่ที่
โจทก์มีคำขอให้จำเลยใช้ราคาทองคำเป็นเงิน 7,293,402 บาท ส่วนจำเลยอ้างว่ารับซื้อทองคำไว้ใน
ราคาเพียง 5,339,180 บาท นั้น เห็นว่า วัตถุแห่งหนี้ที่จำเลยต้องชำระแก่โจทก์ได้แก่ทองคำที่
จำเลยรับซื้อไว้ ซึ่งได้ความจากทางนำสืบของจำเลยว่า ผ่านการสกัดและหลอม มีความบริสุทธิ์
99.3 เปอร์เซ็นต์ น้ำหนัก 4,308.2 กรัม จะกลายเป็นหนี้เงินได้ก็ต่อเมื่อการคืนทองคำดังกล่าวแก่
โจทก์เป็นการพ้นวิสัย หากใช้คิดคำนวณราคาในเวลาที่ยจำเลยรับซื้อจากนายวัชรินทร์ดังที่โจทก์และ
จำเลยกล่าวอ้างแต่อย่างใดไม่ เมื่อไม่ปรากฏว่า การปฏิบัติการชำระหนี้ด้วยการคืนทองคำเป็นการ
พ้นวิสัยตั้งแต่เมื่อใด จึงกำหนดให้ใช้ราคาพร้อมดอกเบี้ยโดยคำนวณในขณะที่โจทก์ร้องขอให้
ชำระหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 213 อันได้แก่วันฟ้อง แต่เนื่องจากราคา
ซื้อขายทองคำในแต่ละวันมีการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ จึงกำหนดราคาให้ตามราคาขายโดยเฉลี่ย
ของสมาคมค้าทองคำในวันดังกล่าว อนึ่ง คดีนี้เป็นคดีอาญา จำเลยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 252 แต่จำเลยฎีกาโดยเสียค่าขึ้นศาลมา
118,230 บาท จึงให้คืนค่าขึ้นศาลดังกล่าวแก่จำเลย พิพากษาแก่เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับ
ความผิดฐานรับของโจร แต่ให้จำเลยคืนทองคำมีความบริสุทธิ์ 99.3 เปอร์เซ็นต์ น้ำหนัก 4,308.2
กรัม แก่โจทก์ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคาทองคำดังกล่าวตามราคาขายโดยเฉลี่ยของสมาคมค้าทองคำ
ในวันฟ้อง (วันที่ 28 เมษายน 2560) แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 7,293,402 บาท ตามที่โจทก์ขอ พร้อม
ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่
โจทก์ กับคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 118,230 บาท แก่จำเลย นอกจากนี้ที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษา
ศาลอุทธรณ์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

ธนพนธ์ ขวรุ่ง · สันทัต สุจริต · ชูเกียรติ ดิลกแพทย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8816/2563>